

Camí Ral

Begues

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Emplaçament Del Pla de les Bruixes a els Casals/Cadira de Sant Cristòfor (Olesa de Bonesvalls).
Alçada: 402

Coordenades:

Latitud: 41.33195
Longitud: 1.94348
UTM Est (X): 411592
UTM Nord (Y): 4576146

Classificació

Número de fitxa 08020 - 15
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Prehistòric Antic Medieval Modern Contemporani
Estat de conservació Regular
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Xavier Esteve
Data de registre de la fitxa: dl., 03/08/2009 - 02:00

Descripció

El Camí Ral de Begues forma part d'una important via de comunicació, especialment durant l'Edat Mitjana, entre el Llobregat fins al Penedès. El seu recorregut per Begues s'inicia des de llevant al Pla de les Bruixes. Pot arribar-se a aquest punt des de Sant Climent de Llobregat per dues vies: la Carrerada (el camí més septentrional) o el camí de les Valls. També existeix una altra variant d'entrada al municipi, una mica més al

sud que o bé s'uneix als anteriors al Pla de les Bruixes o bé, pel costat de Mas Alemany, entra a Begues pel sud del barri de la Rectoria.

Des del Pla de les Bruixes, passant per sota de la Roca del Barret es puja fins a la cruïlla del camí de Torrelles i des d'aquest punt cap al Coll de Begues, entrant pel nord del barri de la Rectoria i pel costat de la Creu de Can Gran del Coll. Des d'aquest punt es baixa en direcció a la Creu del Joncar, aquí s'enllaça amb l'avinguda Torres Vilaró fins al centre del poble. Allà, del carrer Major enllacem amb el carrer Camí Ral, i travessarem els barris de La Barceloneta i Campamà. El camí continua vorejant la riera de Begues passant vora el Camp Peraire, la Massana i els Casals fins a la Cadira de Sant Cristòfol, ja al terme municipal d'Olesa.

Història

Segons Josep Tutusaus i Viñas (TUTUSAUS, 1998), que recull treballs especialitzats d'altres autors, l'origen del Camí Ral de Begues remunta possiblement a l'època romana, utilitzat posteriorment pels àrabs durant l'ocupació islàmica de la península. Fou precisament durant l'Edat Mitjana quan aquest camí tingué una importància vital, constituint una drecera natural respecte la llarga via que comunicava Barcelona amb Tarragona seguint l'antiga Via Augusta romana. En efecte, aquesta via, provinent de la Jonquera, passava posteriorment pel Vallès, de tal forma que des de Barcelona calia remuntar el riu Llobregat seguint el marge del riu fins arribar a la Via Augusta. En aquest punt travessava el Llobregat pel Pont del Diable, a Martorell, i després de passar la vall de l'Anoia s'endinsava al Penedès per continuar cap a Tarragona i València. El Camí Ral de Begues formava part de l'anomenada "via mercadera", la qual tenia el punt d'inici a Sant Boi, on hi havia una barca per travessar el Llobregat, seguia per Sant Climent i enfilava per sota la Roca del Barret fins arribar al coll de Begues. El camí entrava al pla de Begues per Can Grau del Coll, deixant a l'esquerra la Creu de Terme que hi ha a l'encreuament amb el camí que duia a l'església de Sant Cristòfol i al castell d'Eramprunyà, i seguia cap a ponent deixant a la dreta Can Vendrell per arribar a la Creu del Joncar. D'aquest punt i fins arribar al coll de Campamà, al final de la Barceloneta, coincidia quasi exactament amb l'actual carretera, carrer Major i Camí Ral. Després s'endinsava a la vall de la riera de Begues, la qual deixava a la dreta després de travessar-la per un gual. Costejava per sota el Pou de Glaç i la Fonteta i, seguint el pla que hi ha vora la riera, passava per la vora de Montau i la Massana. En arribar al terme d'Olesa de Bonesvalls, a l'alçada de la cadira de Sant Cristòfol, davant d'una fàbrica de calç, seguia la riera i feia cap a l'antic Hospital d'aquella població. A partir d'aquí, vorejava la riera, pujava el coll de Ràfol dels Caus i, passant per les Gunyoles, Olèrdola i Sant Pere Molanta, arribava a la Via Augusta a l'alçada de Moja. Cal suposar que al principi, a causa de les dificultats del terreny, era un camí per fer-lo a peu o en cavalcadura. Posteriorment esdevingué en camí de carro, com ho proven les empremtes de roderes que encara es veuen sobre la roca en alguns trams. El seu traçat era franquejat, sobre tot entre Begues i Olesa, per dos marges dels quals encara se'n conserven restes a la Barceloneta, a la Massana i als Casals. Al voltant del Camí Ral, al seu pas pel pla de Begues, es van establir hostals, parades de postes, fargues, tallers de fusters, carreters, etc. En són exemples l'Hostal Vell, Can Grau del Coll, Cal Vendrell, Cal Fuster, Ca l'Agustí i d'altres. També s'hi van establir algunes cases pairals que, com Can Romagosa, van donar lloc posteriorment al desenvolupament d'alguns nuclis urbans.

La importància del camí Ral de Begues com a via de comunicació supracomarcal declinà ràpidament en construir-se, entre els anys 1763 i 1767, el pont de Molins de Rei i la carretera d'Ordal, elements que suposaren l'estancament demogràfic de Begues i el creixement de pobles com Cervelló i Vallirana, que aprofitaren la nova situació. El Camí Ral de Begues va seguir essent de gran importància a nivell local, però més endavant, la construcció de la carretera de Gavà, l'any 1886, va comportar l'inici de l'abandonament del tram de Sant Climent al coll de Begues, i els anys 1927-1928, la construcció de la carretera de Begues a Olesa provocà l'abandonament d'altres trams. Encara a mitjans del s. XX, l'abandonament dels trams que no coincidien amb la carretera actual de Gavà a Begues i Olesa, fou pràcticament absolut. En unes jornades de Centres d'Estudis dedicades específicament al tema al novembre de 2009, els especialistes Magí Miret,

Miquel Vives i Pere Izquierdo defensaren que l'origen d'aquest camí s'ha de remuntar a la prehistòria.

Bibliografia

TUTUSAUS I VIÑAS, Josep (1998): "El Camí Ral de Begues", dins L'EIXARMADA. Butlletí del Centre d'Estudis Beguetans, núm. 3, juliol de 1998, p. 6-8.

AAVV (2004): "Begues terra de pas", dins L'EIXARMADA. Butlletí del Centre d'Estudis Beguetans, núm. 9, abril de 2004, p. 15-22.

AAVV (2009): "Avantprojecte de la ruta turística el camí ral pel Massís del Garraf. De Sant Boi a Vilafranca del Penedès". Inèdit.

